

Atelier Stockholms grundare, Sanna Tomac, påbörjar ett porträtt av en ung kvinna.

Gipsavgjutningar är viktiga modeller i utbildningen på Atelier Stockholm.

En väl använd samling penslar har sin egen skönhet.

Ett vackert stilleben målat av konstnären Cindy Kosakowski.

DE LÄR SIG MÅLA SOM MÄSTARNA

Om Rembrandt hade varit svensk och ung i dag hade han säkert gått på konstskolan Atelier Stockholm. Här får eleverna lära sig att måla figurativt och realistiskt enligt traditionella metoder.

AV PER AXEL NORDFELDT FOTO ANNE NYBLAEUS OCH HANS-PETER SZAMEIT

DET ÄR EN MÄRLIG KÄNSLA att stiga in i konstskolan Atelier Stockholms lokaler i Bergshamra i Solna. Här råder en lägmäld och harmonisk stämning, samtidigt som luften är starkt laddad av energi. Kanske blir det så i en miljö där eleverna dagligen står i direktkontakt med århundraden av tradition samtidigt som nuet och framtiden hela tiden är närvarande.

Idén bakom undervisningen på Atelier Stockholm, även kallat SARA, *Svensk Academy of Realist Art*, är att eleverna ska lära sig figurativt och realistiskt måleri enligt traditionella metoder. Att undervisa på det här sättet är mer kontroversiellt än man skulle kunna tro. I dag går i stort sett all konstutbildning ut på att eleverna ska ägna sig åt femexperiment och sträva efter att hitta siet

EN STUDIE I KONST

»Anders Zorn och Caravaggio är förebilderna«

Sanna Tomac vid en sällsynt paus i sitt arbetsrum. Hon har själv studerat för den provocativa konstnären Odd Nerdrum.

KONSTHISTORIA I KORTHET

REALISM betecknar verklighetsbilden utan förskönande idealisering. Vanligt i mitten av 1800-talet då konstnärerna ville skildra det framväxande industriella livet. Ett genombrottsverk är Gustave Courbets *Begravningen i Ormessy* från 1849.

FIGURATIV KONST har ett urskiljbart figurmotiv, även om det kan vara stiliserat. Mobsaten är abstrakt eller närfigurativ konst. **NAIVISM** anknyter till barnets eller folkkonstens bildskapande. Henri Rousseau är central. **MODERNISMEN** bryter med traditionen och ägnar sig åt avancerade formexperiment.

INSTALLATION är ett konstverk som förhåller sig till rummet och inte kan knytas till någon traditionell konstgen. Innehåller ofta flera olika medier, som måleri, skulptur, video och ljud.

Eleverna fokuserar på att följa och bemästra olika övningar och tekniker.

En sträng dörkläpp vakar utanför Hans-Peter Szameits arbetsrum.

En del av Hans-Peter Szameits ateljé. Alla väggar är fyllda med målningar och föremål att måla av.

»lämnade ändå den tillvaron för att utbilda sig till konstnär. Det var 1700-talskonstnären Alexander Roslins målning *Dans med djäns* som fängade henne och efter den upplevelsen gick det inte att sluta teckna.

»Jag tröttnade på musikertillvaron, säger Ulrika. Det är slitsamt och osäkert att arbeta som frilansande musiker. Konsten hade funnits där länge som ett intresse, och nu valde jag att satsa på den. Det här känns helt rätt.

Föreläsareleven Sebastian Grönwall hade arbetat en tid som självlärd konstnär när han kände behovet av att lära sig yrket hanverksmässigt.

»Jag vill arbeta med egna böcker där jag integrerar konst, litteratur och musik, säger han och tittar upp från arbetet med att kopiera en Baryteckning föreställande Homeros.

Ungefär 40 procent av skolans elever kommer från utlandet. Irländaren Stephen Brennan är en av dem.

»Jag arbetade som grafisk designer, men kände mig inte tillfreds, säger han. Jag ville lära mig figurativt måleri från grunden. Nu går jag tredje året och efter utbildningen vill jag arbeta som porträttmålare.

Jonas Åkerlund går andra året och arbetade med applikationer för mobiler och datorer när han upptäckte denna konstskola.

»Jag ställde frågor om realistiskt måleri på en chattforum på internet och blev tipsad om Atelier Stockholm, berättar han. Jag kollade upp skolan, sökte in och sa upp mig från jobbet. Efter skolan vill jag arbeta som *conceptual artist*, det vill säga visuell regissör för dataspel. I dataspelsbranschen finns ett stort behov av konstnärer som behärskar realistiskt måleri.

Grundarna är väl medvetna om att eleverna ska ut på en marknad efter utbildningen.

»Det finns en stor marknad. Konstpubliken älskar den här typen av måleri, säger Sanna.

»Affärskunskaper är nödvändiga, fot-

sätter Hans-Peter. Kunskaper om marknadsföring, gallerikontrakter, prissättning och hur man skriver kontrakt ingår i undervisningen. Så vitt jag vet är vi den enda utbildningen som tar upp den aspekten.

Nytt för höstterminen 2011 är att eleverna kan få studielån för åtminstone halva terminsavgiften, som är på 85 000 kronor. Sanna ser det som ett viktigt steg.

»Vi strävar efter att hela undervisningen ska bli studiemedelberättigad, berättar hon. Våra elever är mycket hängivna, men tyvärr har inte alla råd att fullfölja utbildningen i dag.

Atelier Stockholm har åstadkommit mycket på kort tid. Sanna och Hans-Peter arbetar hårt för att skapa en stabilare ekonomisk grund för skolan så att de kan anställa fler lärare och någon som sköter administrationen. Det skulle också ge möjligheter att utveckla undervisningen.

»Vi skulle vilja lägga till ett fjärde år med flera moment, säger Sanna entusiastiskt. □

EN STUDIE I KONST

Det råder en lågmald men intensivt koncentrerad stämning i ateljén. Alla elever arbetar självständigt, men lärare finns hela tiden till hands för rådgivning.

»Klassiskt skolade konstnärer efterfrågas i dataspelsbranschen«

> eget uttryck från första början. Figurativt måleri står inte högt i kurs.

–Kunskap är aldrig begränsande, säger Hans-Peter Szameit, en av grundarna till Atelier Stockholm. Eleverna ska lära sig hantverket från grunden. Vill de därefter ägna sig åt formexperiment finns det inga problem.

Det har nu gått fem år sedan Hans-Peter Szameit startade skolan tillsammans med sin fru Sanna Tomac, som är svenska med serbiskt påbrå. Båda är utövande konstnärer. De träffades på en konstskola i Florens, en av

flå i världen som lär ut enligt traditionella metoder. Några år drev de en studio i Hans-Peters hemland USA, men de

Hunden Stanley är oftast med på skolan och håller koll på allt som sker i ateljén.

längade tillbaka till den europeiska traditionen och valde Sannas hemstad Stockholm för att etablera sin konstskola.

När Hans-Peter och Sanna talar om traditioner har de ordentligt på fötterna. Lärarna på utbildningen i Florens är de senaste i en obruten linje av pedagoger som börjar med den florentinske renässanskonstnären Andrea del Verrocchio (1435–1488), lärare till Leonardo da Vinci. Eleverna på Atelier Stockholm har alltså en betryggande tradition att ungå från. Utbildningen är treårig, på heltid, och uppdelad i ett antal stadier. Antalet elever är mellan 24 och 30. Först arbetar eleven med att kopiera teckningar. Till att börja med används blyerts, sedan kol. Detta stadium bygger på traditionellt material av 1800-talskonstnären Charles Bargue, som använts på konstakademier i generationer.

–Elevens nivå från början är inte så viktig, säger Sanna. Det här stadiet tar normalt ett par månader. En naturbegåvning utan tidigare konstutbildning kan nå lika snabba

och bra resultat som någon med mångårig erfarenhet.

Därefter tecknar eleven i kol efter tredimensionella gipsavgiutningar, sedan i olja med bara svart och vitt. Först efter något år läggs färger till: svart, vitt, rött och gult. Med denna grund kan väldigt många nyanser skapas. Faktum är att en konstnär som Anders Zorn i stor utsträckning arbetade med just denna begränsade palett. Först på tredje året tilläts en full färgpalett.

–Utbildningen handlar i första hand om att lära sig se, menar Hans-Peter. Titta på någon av mästarna, exempelvis Caravaggio. Det han vill lyfta fram är tydligt belyst, medan andra kroppsdelar knappt syns alls. Seendet fungerar likadant och det är ett sätt att skapa dramatik i målningen.

Intresset för realistiskt måleri växer, och eleverna på Atelier Stockholm kommer från många olika håll. En av dem är Ulrika Westerberg. Som frilansande violinist fick hon njuta av applåder på jobbet, men hon >

STORA OCH SMÅ 2012

Det mesta som kan behövas för att bygga upp ett fint stilleben att måla av finns i detta skap. Fynd från havet som snäckor, spöstjärnor och koraller blandas med blankande metallföremål i mässing och koppar.

Grundarna av Atelier Stockholm, Hans-Peter Szameit och Sanna Tomac, ingår i en obruten linje av lärare som inleddes i 1400-talets Florens.

Den begränsade paletten med svart, vitt, rött och gult kan blandas till en mängd färgnyanser.

Sebastian Grönwall tar en paus i arbetet med att kopiera en teckning.